

Υιοθεσία στην αλλοδαπή: Ποιος λογίζεται ως χρόνος υιοθεσίας. Κτήση ιθαγένειας από τον υιοθετούμενο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά στην οποία τέκνο υιοθετημένο από έλληνα πολίτη κλήθηκε να εκπληρώσει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, αν και είχε εγγραφεί στα οικεία μητρώα αρρένων με την σχετική απόφαση του Νομάρχη μόλις λίγους μήνες πριν. Οι αρμόδιες ελληνικές στρατολογικές αρχές θεωρούσαν ότι το υιοθετημένο τέκνο απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια από την ** Δεκεμβρίου 2003 οπότε και εκδόθηκε στην Ουκρανία η σχετική περί υιοθεσίας απόφαση. Αντίθετα, ο αναφερόμενος υποστήριζε ότι θα έπρεπε οι αρμόδιες αρχές να θεωρήσουν ότι το τέκνο απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια, είτε την ** Δεκ. 2005 οπότε και ο Νομάρχης Ανατολικής Αττικής αποφάσισε την εγγραφή του τέκνου στα Μητρώα Αρρένων του οικείου Δήμου, είτε την ** Σεπτεμβρίου 2004, όταν η υιοθεσία που είχε συντελεστεί στην αλλοδαπή αναγνωρίστηκε από το αρμόδιο ελληνικό δικαστήριο.

Ειδικότερα, με την Φ. *****/**-10-2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής, διαπιστώθηκε ότι ο Α, ουκρανικής ιθαγένειας, απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ΚΕΙ) από την ** Δεκεμβρίου 2003, ημερομηνία που τελέστηκε η υιοθεσία στην αλλοδαπή. Πράγματι, η απόφαση υιοθεσίας εκδόθηκε από ουκρανικό δικαστήριο την ** Δεκεμβρίου 2003 και την ** Σεπτεμβρίου 2004 αναγνωρίστηκε το δεδικασμένο της αλλοδαπής απόφασης από ελληνικό δικαστήριο (Μονομελές Πρωτοδικείο) σύμφωνα με την παρ. 4 του αρ. 905 του Κ.Πολ.Δικ..

Με την αναφορά αυτή τίθεται το ζήτημα της υιοθεσίας αλλοδαπού ανηλίκου στο εξωτερικό. Η υιοθεσία αυτή εγείρει ζητήματα σχετικώς με το ποιος λογίζεται ως χρόνος υιοθεσίας σε συνάρτηση και με τις διαφορετικές προϋποθέσεις που θέτει το εκάστοτε εφαρμοστέο αλλοδαπό δίκαιο προκειμένου να συντελεσθεί η υιοθεσία, ζητήματα τα οποία σχετίζονται άμεσα με το χρόνο κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας από τα ανήλικα υιοθετημένα τέκνα. Ο Συνήγορος του Πολίτη ερεύνησε την αναφορά και παράλληλα απέστειλε έγγραφο στη Διεύθυνση Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ώστε να καταστήσει γνωστές τις απόψεις της και τυχόν ανάλογες αποφάσεις του Συμβουλίου Ιθαγένειας.

Μετά από την διενέργεια της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε στα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τη σχετική θεωρία και τη νομολογία για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας «Ως χρόνος υιοθεσίας λογίζεται ο χρόνος της τελεσιδικίας της περί υιοθεσίας δικαστικής απόφασης.» (Ζ. Παπασιώπη-Πασιά, *Δίκαιο ιθαγένειας*, Αθήνα, 2000, σ. 82). Για το ζήτημα της υιοθεσίας που έλαβε χώρα στο εξωτερικό, δυνάμει αλλοδαπής δικαστικής απόφασης, είχαν υπάρξει, ήδη, σχετικές επισημάνσεις με την με α.π. 69381/4396, από 16-2-1999 και με αρ. 8 Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών. Σύμφωνα με αυτήν (κεφ. Γ΄) «*Η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου, με την οποία κηρύσσεται η υιοθεσία θα πρέπει αφενός να είναι τελεσίδικη και αφετέρου να έχει αναγνωριστεί ως εκτελεστή στην ελληνική έννομη τάξη με απόφαση ελληνικού δικαστηρίου κατά τη διαδικασία που προβλέπεται ειδικά από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Απαραίτητο είναι [...] το πιστοποιητικό τελεσιδικίας της απόφασης του ελληνικού δικαστηρίου, με την οποία κηρύσσεται εκτελεστή στην Ελλάδα η αλλοδαπή απόφαση.*»

Σύμφωνα δε με την με αρ. 5/92 ατομική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Εσωτερικών «όταν αναγνωρισθεί κατά τα ανωτέρω, το δεδικασμένο της αλλοδαπής απόφασης, τούτο και οι εξ αυτού απορρέουσες έννομες συνέπειες υφίστανται όχι από της αναγνωρίσεως αυτού από την ημεδαπή απόφαση, αλλά από τον χρόνο κατά τον οποίο άρχισε να ισχύει η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου στην αλλοδαπή πολιτεία. Επομένως, αναφορικά με την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας από τον υιοθετούμενο, το άρθρο 3 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας θα πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της ανωτέρω γνωμοδότησης. Με βάση τα ως άνω και με την επιφύλαξη τυχόν διεθνών συμβάσεων, αν κατά το χρόνο που συντελέστηκε η υιοθεσία σύμφωνα με το αλλοδαπό δίκαιο ο υιοθετούμενος ήταν ανήλικος, θα αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια και είναι αδιάφορο το γεγονός της τυχόν ενηλικίωσής του κατά το χρόνο αναγνώρισης του δεδικασμένου της αλλοδαπής απόφασης στην Ελλάδα.

Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην συγκεκριμένη περίπτωση, ως χρόνος υιοθεσίας λογίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο συντελέστηκε η υιοθεσία στην αλλοδαπή και όχι ο χρόνος κατά τον οποίο αναγνωρίστηκε στην Ελλάδα το δεδικασμένο της αλλοδαπής απόφασης.» (Εγγραφο της Διεύθυνσης Αστικής και Δημοτικής Κατάστασης του ΥΠΕΣΔΔΑ, α.π. φ. 104770/6786/14 Απρ. 2006 προς τον Συνήγορο του Πολίτη, οι υπογραμμίσεις δικές μας).

Επισημαίνεται επίσης ότι για σχετική περίπτωση υιοθεσίας έχει κριθεί ότι «υπό τον όρο «απόφαση» αλλοδαπού πολιτικού δικαστηρίου πρέπει να νοηθεί, ενόψει του ότι ο χαρακτηρισμός αυτός θα κριθεί κατά το δίκαιο της πολιτείας στην οποία ανήκει το όργανο που την εξέδωσε, οποιαδήποτε κρίση οργάνου της αλλοδαπής πολιτείας, που κατά το δίκαιό της, είναι επιφορτισμένο, έχοντας τη σχετική δικαιοδοσία, με την επίλυση ιδιωτικών διαφορών κατά προδιαγεγραμμένη, έστω και συνοπτική, διαδικασία, είναι δε αδιάφορος ο τύπος τον οποίο περιβάλλεται η παραπάνω δικαιοδοτική κρίση ή ο χαρακτηρισμός της από το δίκαιο της αλλοδαπής πολιτείας ως απόφασης, διάταξης, πράξης, κρίσης κλπ. Συνεπώς αφού η εγκυρότητα της απόφασης θα κριθεί κατά το δίκαιο της πολιτείας στην οποία εκδόθηκε, είναι αδιάφορο για την υπόστασή της αν φέρει ή όχι την καθοριζόμενη από τους ημεδαπούς δικονομικούς κανόνες μορφή, έστω κι αν οι τελευταίοι αφορούν στην εσωτερική δημόσια τάξη και έχουν χαρακτήρα αναγκαστικού δικαίου (Α.Π. 496/1994 ΝοΒ 43, 552, βλ. και Ε.Α. 334/1988 Δικ/νη 32, 577) (ΕφΑθ 6341/1998).

Ανακεφαλαιώνοντας, η θεωρία αλλά και η νομολογία επισημαίνουν κατ' επανάληψη ότι η απόφαση του ελληνικού δικαστηρίου δεν κηρύσσει εκτελεστή την αλλοδαπή απόφαση, αλλά αναγνωρίζει δεδικασμένο από την απόφαση αυτή, αφού σε αναγνωριστικές ή διαπλαστικές αγωγές δεν νοείται αναγκαστική εκτέλεση. Το δεδικασμένο και οι συνέπειές του υφίστανται **από τότε που άρχισε να ισχύει η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου στην αλλοδαπή πολιτεία** (ΕφΑθ 6341/1998). Σύμφωνα δε με την με το άρθρο 323 Κ.Πολ. Δικ. μια από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώριση δεδικασμένου από αλλοδαπή απόφαση είναι **αυτή να αποτελεί δεδικασμένο σύμφωνα με το δίκαιο του τόπου όπου εκδόθηκε**. Πρέπει δηλαδή, καθ' οιονδήποτε τρόπο, να προκύπτει ότι η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου έχει καταστεί τελεσίδικη, δηλαδή συνιστά δεδικασμένο κατά το δίκαιο της αλλοδαπής πολιτείας, ώστε ο έλληνας δικαστής να αναγνωρίσει το δεδικασμένο (ΜπρωτΘεσ 1475/2000).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι σύννομα η ελληνική ιθαγένεια αποδόθηκε στον υιοθετούμενο την ** Δεκ. 2003, και δεν διαπιστώνεται περίπτωση κακοδιοίκησης που να δικαιολογεί την περαιτέρω παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη.

